

WALTER PREVENIER

Raad Het Laatste Nieuws Een terugblik

RAAD HET LAATSTE NIEUWS VZW

© Raad Het Laatste Nieuws vzw, juni 2006

D/2006/Raad Het Laatste Nieuws vzw, uitgever

Deze brochure is een uitgave van
Raad Het Laatste Nieuws vzw
Brusselsesteenweg 347
1730 Asse/Kobbegem

*Aan Albert Maertens,
architect van de “Stichting Het Laatste Nieuws”*

Raad Het Laatste Nieuws vzw

DE OORSPRONG

Het verhaal van de “Stichting (thans Raad) Het Laatste Nieuws vzw” gaat terug tot 14 april 1947. Liberalen uit negentien landen hebben toen in Wadham-College te Oxford de Liberale Internationale gesticht, en de Spaanse diplomaat en historicus Salvador de Madariaga tot eerste voorzitter verkozen. De vergadering stelde bovendien een Manifest op dat bedoeld was om te fungeren als ideologische grondslag van het Europees liberalisme. Het stond van dan af bekend als het “Manifest van Oxford” en vertolkte een sociaal en progressief liberalisme, dat zijn inspiratie had gevonden bij de ideeën van Lord Beveridge en een alternatief wilde bieden voor staatssocialisme en socialistisch dirigisme. Het had tevens de ambitie een origineel antwoord te leveren op de intellectuele en morele depressie die de Tweede Wereldoorlog had veroorzaakt, een alternatief voor “de wanorde, armoede, hongersnood en vrees, te- weeggebracht door twee wereldoorlogen”. Julius Hoste jr. had als Belgisch minister tijdens de oorlogsjaren in Londen scherper dan ooit de betekenis leren inschatten van het liberalisme en het humanisme als dam tegen totalitaire avonturen zoals dat van de Nazi’s, en hij was, samen met zijn vriend de Madariaga, een van de voornaamste penhouders van de boodschap van Oxford. Als directeur-eigenaar van *Het Laatste Nieuws* realiseerde hij zich de verstrekkende betekenis van deze verklaring voor een ‘volkse’ krant als de zijne, door het bieden van een referentiekader aan de brede publieke opinie.

INSPIRATIE EN BEKOMMERNISSEN VAN JULIUS HOSTE

In februari 1954 overleed Julius Hoste. Reeds tijdens zijn Londense jaren had hij aan intimi zijn bekommernis laten blijken over het voortbestaan, na zijn overlijden, van *Het Laatste Nieuws* als liberaal, humanistisch blad, ook indien zijn erfgenamen of latere eigenaars van het handelsfonds andere opvattingen zouden gaan aankleven. Hoste had in Londen, reeds tijdens de oorlog, weet gekregen van een analoge redactieformule bij de Britse krant *The Guardian*. Het initiatief sloot aan bij een meer algemene stroming van kort na de Tweede Wereldoorlog. Bij de Parijse krant *Le Monde* werden de journalisten in 1951 mondigende aandeelhouders, opdat de krant steeds haar oorspronkelijke strekking en haar onafhankelijkheid zou kunnen behouden. In het Verenigd Koninkrijk kwam in 1953 een General Council of the Press tot stand die toezicht zou houden op de onafhankelijkheid van de journalistieke professie; de idee was sterk, doch de impact van deze Raad bleek erg beperkt wegens het ontbreken in zijn schoot van sterke publieke persoonlijkheden. Geruime tijd voor zijn overlijden had Julius Hoste aan de toenmalige directeur-generaal en vertrouwensman Albert Maertens opdracht gegeven dit plan uit te werken. De beste waarborg leek hen de oprichting van een vzw onder de naam “Stichting Het Laatste Nieuws” (sinds 2004 om wettelijke redenen omgevormd tot “Raad Het Laatste Nieuws vzw”, maar nog vaak omschreven als “Stichting”), die zou waken over de ideologische continuïteit van de krant. Albert Maertens deed een beroep op de hoogleraren Jean Van Ryn en Albert Lilar, minister van Justitie, om daartoe een waterdichte juridische constructie op te zetten, enerzijds met statuten van de op te richten vzw, en anderzijds met nieuwe statuten van de NV Uitgeverij J. Hoste, waarin de eigenaars van de krant het bestaan en de bevoegdheden van de Stichting erkenden en onderschreven. Het toezicht op deze constructie was even cruciaal als het bestaan ervan. Julius Hoste was dan ook zeer bekommerd over de keuze van de leden van de Stich-

ting en had nog net voor zijn dood aan Albert Maertens een lijstje bezorgd van personen die zijn volledig vertrouwen genoten en bekend stonden als onkreukbare liberale prominenten. Een goed jaar na Hostes dood, op 3 mei 1955, ging de Stichting van start. De eerste voorzitter werd Hans Van Werveke. Hij was Gents hoogleraar en voorzitter van het Willemsfonds, en had met recht en reden het epitheton ‘geweten van het Vlaamse liberalisme’ toebedeeld gekregen. Naast Van Werveke waren ook lid: mevrouw Jeanne Persoons, weduwe van Julius Hoste, Albert Maertens, directeur van *Het Laatste Nieuws*, Pieter Lambrechts, hoogleeraar aan de Gentse Universiteit, later rector, senator en voorzitter van het Willemsfonds, Victor Sabbe, liberaal volksvertegenwoordiger en voorzitter van het LVV, en Marcel Stijns, hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*. De statuten van de Stichting verzekerden nadrukkelijk de continuïteit van het liberale profiel, daar bij overlijden of ontslag de leden worden aangevuld door coöptatie op basis van de door Hoste gekoesterde criteria.

WATERDICHTE GARANTIES VOOR DE TOEKOMST

Toen in de loop der jaren zeventig/tachtig de familie Van Thillo mee ging investeren en de krant een onderdeel werd van een ruimere mediagroep, De Persgroep, bleven de door Hoste en Maertens genomen beschikkingen van toepassing. Op het moment dat de familie Van Thillo de controle over *Het Laatste Nieuws* verwierf en deze inbracht in een nieuwe naamloze vennootschap, thans Aurex geheten, verliep ook deze overgang volkomen vlekkeloos. Artikel 39 van de statuten van de NV Uitgeverij J. Hoste voorzag immers dat bij toebedeling van het handelsfonds aan derden, dezen dezelfde verplichtingen tegenover de Stichting Het Laatste Nieuws zouden hebben als de vroegere eigenaars. Indien deze voorwaarde niet wordt vervuld, is een fikse forfaitaire schadevergoeding aan de Stichting verschuldigd. Zover is het gelukkig niet gekomen, en

zal het ongetwijfeld ook nooit komen. De nieuwe aandeelhouders van de uitgeverij hebben probleemloos artikel 39 toegepast en de afspraken met de Stichting geactualiseerd én strikt nagekomen. De constructieve verstandhouding wordt overigens in de hand gewerkt doordat de gedelegeerd bestuurder van de NV en de hoofdredacteur van de krant systematisch de vergaderingen van de Stichting als waarnemers bijwonen.

DE STICHTING EN DE AANWERVING VAN JOURNALISTEN

De Stichting Het Laatste Nieuws heeft in de afgelopen halve eeuw haar taak van toezicht naar behoren kunnen vervullen dankzij de waarborgen van de geschetste dubbele juridische constructie. Volgens de bepalingen van artikel 3 van de overeenkomst tussen de Stichting enerzijds, de NV Uitgeverij J. Hoste en haar rechtsopvolgers anderzijds, verplichtte de NV zich, in de bewoordingen uit 1992 van wijlen Frans Vink, toen secretaris van de Stichting, “geen journalist en/of stagedoend journalist, die aan de redactie van *Het Laatste Nieuws* verbonden zal worden, in dienst te nemen of te ontslaan, zonder voorafgaandelijk de goedkeuring van de Stichting ontvangen te hebben”. Ook de aanstelling en het ontslag van een hoofdredacteur is aan de voorafgaande goedkeuring van de Stichting onderworpen. Even cruciaal is artikel 4 van het akkoord: “inzake de algemene lijnen van de politieke richting van *Het Laatste Nieuws*, waarbij in aanmerking komen zowel de redactionele teksten als de advertenties, wordt de goedkeuring van de Stichting verondersteld, behoudens zij haar standpunt in een per post aangetekend schrijven gericht aan de verantwoordelijke uitgever zou meegedeeld hebben”. Op deze laatste procedure diende nog geen beroep te worden gedaan. De Stichting heeft namelijk efficiënt gebleken overleginstrumenten ontwikkeld. Op de halfjaarlijkse vergaderingen van de Stichting leggen de leden vrijmoedig hun kritische bedenkingen en opbouwende suggesties op

tafel ter attentie van de steeds aanwezige directie en de hoofdredactie. Ze doen dit met aandacht voor de specifieke positie van *Het Laatste Nieuws* in het globale Vlaamse medialandschap. Verder worden op elke sessie alle cv's van de nieuwe journalisten doorgelicht. De definitieve rechtskracht van hun aanstelling gaat inderdaad pas in na het ondertekenen en het onderschrijven door de betrokkenen van het Manifest van Oxford, ongeacht of ze actief zullen zijn in de opiniërende of in de informerende geleding van de krant. Ook de aanstelling en het ontslag van een hoofdredacteur is aan de voorafgaande goedkeuring van de Stichting onderworpen. Daarenboven wordt telkens geverifieerd of de krant sinds de vorige vergadering de liberale principes van de Stichting heeft geëerbiedigd. Daarbij bespreken de leden niet enkel de ideologisch gevoelige hoofdartikels en editoria's, ze bekijken eigenlijk alle pagina's van de krant met een geoefend en kritisch oog.

DE MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS VAN DE "RAAD"

Het bestaan en de werking van de Stichting is ook breed maatschappelijk betekenisvol. Ze waarborgt immers de continuïteit van een spreekbuis van het liberalisme in Vlaanderen, en het voortbestaan van een instrument van duiding van de humanistische waarden voor een breed publiek. Hierdoor blijven brede lagen in de samenleving, die deze opvattingen genegen zijn, verzekerd dat ze de krant die hun ideologisch lief is in de bus krijgen. Door de aanwezigheid van de Stichting weten bovendien de medewerkers van de krant precies waar ze aan toe zijn bij het vervullen van hun delicate taak, namelijk het belichten van relevante facetten in de samenleving vanuit een ruim humanistisch perspectief, en het reflecteren hierop door een kritisch liberaal prisma. In deze gedachtegang is de Stichting ook een vangnet voor de journalisten, telkens hun journalistieke vrijheid door buitenstaanders in vraag wordt gesteld, voor

zover deze redacteurs het geschetste ideologisch kader eerbiedigen en blijk geven van een deugdelijk professioneel niveau.

VEILIG STELLEN VAN HET VLAAMS HUMANISTISCH LIBERALISME

De kerntaak van de Stichting is het waarborgen van de oorspronkelijke ideologische strekking van de krant, zoals Julius Hoste het reeds zag in het midden van de vorige eeuw. Artikel 2 van de statuten van de Stichting (thans Raad) formuleert het kernachtig: “de vereniging heeft tot opdracht Vlaamse humanistische liberale opvattingen te steunen, te verdedigen en te verspreiden. Ze zal zich onder meer laten leiden door de beginselen vervat in de Verklaring van Oxford”. De woorden werden zorgvuldig gewikt en gewogen. “Humanistisch” staat gelijk aan het “veilig stellen van menselijke waarden”. “Liberale opvattingen” mogen niet worden verward met “partijpolitiek liberalisme”. De Stichting en de krant stonden van meet af aan voor een liberalisme dat over de partijgrenzen heen reikt. Ze hebben zich steeds onafhankelijk opgesteld tegenover de opeenvolgende partijen van liberale strekking. Algemeen ideologisch zitten ze uiteraard nagenoeg volledig op dezelfde golflengte. Stichting en krant houden zich echter ver van de tactische en strategische manoeuvres waarop een politieke partij zich noodgedwongen moet toeleggen. Anderzijds gunt de Stichting de journalisten van *Het Laatste Nieuws* de charme van het vrije woord, door hen ruimte te geven voor journalistieke creativiteit. De statuten van de Stichting voorzien, in artikel 3, dat zij de bevoegdheid heeft “in algemene lijnen de politieke houding van het dagblad *Het Laatste Nieuws* te bepalen”. De term “in algemene lijnen” is precies bedoeld om de redactionele vrijheid voldoende ruimte te laten. De tijd dat een pers met handen en voeten aan een politieke partij gebonden was - een stoere traditie tot het midden van de

20ste eeuw, vooral binnen de socialistische en katholieke families - ligt al enkele decennia definitief achter ons. Wat blijft er dan rechttop voor een niet-partijpolitiek gebonden maar wel ideologisch geïnspireerde krant, zoals *Het Laatste Nieuws* is en wenst te blijven? Het is, in dat perspectief, voor de Raad en voor de journalisten van de krant, een moeilijke maar heilzame evenwichtsoefening om tegelijk de fundamenten van het Vlaamse humanistische liberalisme veilig te stellen én kritische voetnoten te plaatsen bij de dagelijkse partijpolitieke vertaling van die grote beginselen. Dit laatste heeft af en toe geleid tot onbegrip bij politici van liberalen huize. De krantenlezer van de 21ste eeuw, en dus ook de liberale achterban, is echter volwassen genoeg om deze nuances op te merken. De Raad heeft wel herhaaldelijk bij de redactie aangedrongen om hun kritische pijlen te richten op inhoud en strekking van de politieke boodschappen, en niet op individuele politici en publieke figuren, om niet op de man maar steeds op de bal te spelen.

De essentie voor de Raad *Het Laatste Nieuws* is het vrijwaren van het humanistische liberalisme zoals omschreven in het Manifest van Oxford. Deze notie impliceert het nastreven van een levendig individualisme, het verdedigen van de rechten van de mens, het veiligstellen van de persoonlijke vrijheid tegenover een bemoeizuchtige overheid, het uitschakelen van betuttelende censuur op de culturele creativiteit, geen ongebreidelde vrijheid nochtans, wel één met zorg voor de zwakken in de samenleving vermits armoede synoniem is van onvrijheid. Frans Grootjans omschreef in een toespraak tot de journalisten van *Het Laatste Nieuws* op 19 oktober 1992 liberalisme als volgt: “Liberalen zullen de markteconomie verder verdedigen. Maar zij is een te enge basis voor het hedendaagse liberalisme, dat veel meer is dan een economisch systeem. Het is een allesomvattende levensvisie. Basiselementen zijn: het respect voor de medeburger, het open houden van voldoende ruimte voor

de individuele creativiteit, het opbrengen van een positieve tolerantie, het aanvaarden van het risico, de beloning van de inspanning, de bekommernis voor diegenen die het moeilijk hebben in het leven, de zorg voor het leefmilieu”.

DE SAMENSTELLING VAN DE RAAD

De samenstelling van de Raad Het Laatste Nieuws vzw weerspiegelt trouw deze door Grootjans gedefinieerde waaier van liberale facetten en competenties. Ze is een waarborg voor een genuanceerde beoordeling van het liberale gehalte van de journalistieke bijdragen. In 2006 komen onder de leden van de Raad gewezen journalisten voor (in het bijzonder een voormalige hoofdredacteur en een voormalige politieke editorialist), een liberale politicus (gewezen minister en partijvoorzitter), een vice-gouverneur van de Nationale Bank van België, verder personen die actief zijn of waren in een liberale drukingsgroep (Liberaal Vlaams Verbond), in de liberale vakbeweging (ACLVB), in een liberale cultuurvereniging (Willemsfonds), in een liberale instelling (Liberaal Archief) en, ten slotte, in overheidsdienst. De doeltreffendheid van de Raad is recht evenredig aan de discretie die ze in acht neemt. Door deze discretie kan ze haar totale onafhankelijkheid veilig stellen tegenover beïnvloeding van personen en van politieke en economische instanties. Ze heeft zich ook nooit laten verleiden tot enige publieke polemiek wanneer haar activiteit een enkele keer ongenueanceerd in het licht werd gesteld.

EEN NOBEL GEDACHTEGOED

Het vlotte samenspel van de Raad met de journalisten, de hoofdredactie en de eigenaars van de krant is een verhaal van welbegrepen gelijklopende belangen. De Raad verheugt er zich dan ook ten zeerste over dat het succesvolle management van *Het Laatste Nieuws* het lezerspubliek boven het miljoen wist te brengen, wat de ideologische impact van de krant tot onverhoopte hoogten optilde. Naast televisie en onderwijs blijft een krant met een dergelijke indrukwekkende oplage een onschatbaar medium om brede lagen van de bevolking dag na dag te confronteren met het nobele gedachtegoed van het moderne, humanistisch en sociaal georiënteerd liberalisme.

Walter Prevenier

Voorzitter Raad Het Laatste Nieuws vzw

SYNTHÈSE

La “Stichting Het Laatste Nieuws” a vu le jour le 3 mai 1955 et a reçu pour mission de perpétuer le courant idéologique du journal flamand éponyme. L’initiative s’inscrivait dans la mouvance internationale amorcée au cours des années qui suivirent la Seconde Guerre mondiale en vue de garantir l’indépendance des journalistes. Cette tendance prit corps dans le journal parisien *Le Monde* en 1951 et dans le General Council of the Press britannique en 1953. Le cas flamand présentait toutefois une spécificité appuyée. À l’inverse des modèles étrangers, l’initiative avait été lancée par le propriétaire du journal, Julius Hoste jr., ministre du gouvernement belge en exil à Londres. La deuxième originalité résidait dans le but idéologique marqué de l’idée fondatrice. Hoste était convaincu que seul un libéralisme social moderne – tel celui décrit sous son impulsion personnelle et celle de Salvador de Madariaga dans le Manifeste d’Oxford, à l’occasion de la création de l’Internationale Libérale le 14 avril 1947 – pouvait offrir une parade efficace aux ravages causés par le régime totalitaire nazi en Europe.

Peu avant son décès, Julius Hoste avait chargé Albert Maertens, son frère spirituel et successeur à la tête de *Het Laatste Nieuws*, de créer une fondation qui veillerait à ce que le journal continue à véhiculer les pensées humanistes libérales, en conservant sa totale indépendance par rapport à la politique du parti. Hoste avait remis à Maertens une petite liste de «libéraux incorruptibles» susceptibles de soutenir la Fondation. La continuité idéologique fut assurée grâce à la règle de la cooptation de nouveaux membres. Deux clauses capitales sont gravées dans les statuts de la Fondation et de la maison d’édition, la S.A. Hoste. D’une part, l’engagement de tous les nouveaux journalistes et des ré-

dacteurs en chef requiert l’approbation préalable de la Fondation. La force juridique de leur nomination est subordonnée à la signature du Manifeste d’Oxford. D’autre part, la cession du fonds de commerce et du titre du journal à des tiers peut seulement être réalisée après que ces tiers ont souscrit aux mêmes obligations envers la Fondation que celles assumées par les propriétaires précédents ; en d’autres termes, ils doivent reconnaître qu’il appartient à la Fondation de définir les lignes générales de l’orientation politique du journal. Voilà à présent cinquante ans que la construction idéologique de Hoste et Maertens prouve son efficacité, même après le passage du journal dans d’autres mains. La collaboration constructive instaurée avec les S.A. successives repose aussi sur le fait que l’administrateur délégué de la maison d’édition et le rédacteur en chef du journal assistent toujours, en qualité d’observateurs, aux réunions de la Fondation – qui, pour des raisons légales, est dénommée “Raad Het Laatste Nieuws vzw” depuis 2004.

L’existence du *Raad Het Laatste Nieuws* revêt également une grande importance sur le plan social. Il a toujours accordé aux journalistes la liberté de propos, pour autant qu’ils respectent le Manifeste d’Oxford et les normes de qualité professionnelles, indépendamment de toute considération tactique et stratégique liée à la politique du parti. Chaque fois que cette liberté professionnelle a été menacée, le Raad a offert un filet de sécurité adapté aux professionnels de la presse. Il arrive aussi que le Raad rappelle les journalistes à l’ordre et leur remémore les règles déontologiques en vigueur lorsqu’ils décochent de vaines attaques personnelles contre des hommes politiques au lieu de viser le contenu des messages. Le Raad tente ainsi de réussir l’exercice d’équilibre, ô combien difficile, qui consiste à préserver les fondements du libéralisme humaniste flamand tout en formulant au besoin des annotations critiques quant à la traduction de ces nobles principes dans la politique

du parti au quotidien - une certitude rassurante pour cette fraction considérable de la société flamande qui se plonge chaque jour dans le «plus grand journal flamand» et apprécie la confrontation quotidienne avec la noble philosophie du libéralisme moderne, humaniste et social.

Walter Prevenier

Président du Raad Het Laatste Nieuws vzw

SUMMARY

The “Het Laatste Nieuws Foundation” was created on 3 May 1955, with the aim of establishing the ideological scope of this Flemish newspaper for the future. The initiative was in line with an international trend in the years following World War II that strove to safeguard the independence of journalists. The trend was set by *Le Monde*, the Paris newspaper, in 1951 and by the British General Council of the Press in 1953. Nevertheless the Flemish case was quite specific. Unlike the foreign examples, the initiative in this case came from the newspaper’s owner, Julius Hoste, Jr., a minister in the wartime Belgian government-in-exile in London. The second original element was the explicit ideological objective underpinning the Foundation’s creation. Hoste was convinced that only a modern social liberalism, akin to the one described in the Oxford Manifesto that he and Salvador de Madariaga had drafted during the establishment of the Liberal International on 14 April 1947, could provide an effective answer to the destruction that the totalitarian Nazi regime had inflicted upon Germany and Europe.

Just prior to his death Julius Hoste had entrusted his like-minded companion and successor as head of *Het Laatste Nieuws*, Albert Maertens, with the task of creating a foundation that would see to it that the newspaper continued to disseminate liberal, humanist views, wholly independent from party politics. Hoste had given Maertens a list of “unimpeachable Liberals” to approach for the foundation. Thanks to the co-opting rule for new members, ideological continuity was guaranteed. Two crucial clauses are firmly anchored in the statutes of the Foundation as well as in those of the publisher, the N.V. Hoste company. First, the recruitment of all new journalists and editors-in-chief is subject to the Foundation’s prior consent. The legal force of their appointment is conditional upon their signing of the Oxford Manifesto. Secondly, the transfer of the business or of the paper’s title to a third party is possible

only after said third party has subscribed to the same obligations vis-à-vis the Foundation as the previous owners, in other words, unless they accept that it is the Foundation that continues to trace out the general political direction of the newspaper. Hoste's and Maertens' ideological construction has proven its worth for fifty years already, even after the newspaper changed hands. The constructive cooperation with the successive PLCs is a result of the fact that the managing director of the publishing house and the editor-in-chief of the newspaper have continued to be present as observers at the meetings of the Foundation, renamed "Het Laatste Nieuws Board non-profit organisation" ("Raad Het Laatste Nieuws vzw") for legal reasons in 2004.

The existence of the Het Laatste Nieuws Board has social significance as well. The Board has always granted journalists the right to express themselves freely, free of any tactical and strategic considerations of a party-political nature, as long as they respected the Oxford Manifesto and abide by professional standards. Each time this professional honesty was threatened, the Board acted as a safety net to the press staff. But the Board also reprimanded them for their conduct when they unnecessarily targeted individual politicians instead of focussing on the content of their messages. The Board tries to strike the difficult balance between safeguarding the foundations of Flemish humanist liberalism and at the same time sounding critical signals in the daily political application of these great principles. This ought to reassure the broad segment of Flemish society that reads the "biggest Flemish newspaper" on a daily basis, a segment that is happy in the knowledge that the newspaper's content is continually checked against the noble intellectual heritage of modern, humanist and socially-oriented liberalism.

Walter Prevenier

Chairman of the Het Laatste Nieuws Board, non-profit organisation

MANIFEST VAN OXFORD

(14 APRIL 1947)

Manifest van Oxford, aangenomen door de Liberale Internationale op 14 april 1947

Wij, liberalen uit negentien landen, te Oxford verenigd in een tijd van wanorde, armoede, hongersnood en vrees, teweeggebracht door twee wereldoorlogen;
Overtuigd dat deze toestand, waarin de wereld verkeert, in grote mate te wijten is aan het verlaten van liberale beginselen;
Bevestigen onze overtuiging die in deze verklaring is uitgedrukt:

I

1. De mens is eerst en vooral een wezen, dat de macht bezit onafhankelijk te denken en te handelen en het vermogen heeft het goede van het kwade te onderscheiden;
2. De eerbied voor de persoon als mens en voor de familie is de ware grondslag van de maatschappij;
3. De Staat is slechts het werktuig van de gemeenschap: hij mag zich geen macht aanmatigen die in strijd is met de grondrechten van de burgers of met de voorwaarden, die noodzakelijk zijn voor een verantwoordelijk en scheppend leven, namelijk:
 - Persoonlijke vrijheid, gewaarborgd door de onafhankelijkheid van de rechtsbedeling en van het gerecht.
 - Godsdienst- en gewetensvrijheid.
 - Vrijheid van het woord en van de pers.
 - Vrijheid van verenigen en van niet-verenigen.
 - Vrije keus van beroep.
 - Gelegenheid tot een volledig onderwijs naar keus, in overeenstemming met de geschiktheid en ongeacht geboorte of middelen.
 - Het recht op privaat eigendom en op persoonlijk initiatief.
 - De vrije keus van de verbruiker en de gelegenheid te genieten van de volle vruchtbaarheid van de bodem en van de menselijke bedrijvigheid.
 - Beveiliging tegen de wisselvalligheden van ziekte, werkloosheid, werkonbekwaamheid en ouderdom.
 - Rechtsgelijkheid van man en vrouw.
4. Deze rechten en voorwaarden kunnen slechts door een ware democratie gewaarborgd worden. Ware democratie is niet te scheiden van politieke vrijheid en is gegrondvest op de bewuste, vrije en verlichte instemming van de meerderheid, uitgedrukt door vrije en geheime stemming, met de verschuldigde eerbied voor de vrijheden en de opvattingen van de minderheden.

II

1. De afschaffing van de economische vrijheid leidt noodzakelijk tot de verdwijning van de politieke vrijheid. Wij verzetten ons tegen dergelijke afschaffing, zij wordt teweeg-

gebracht hetzij door staatsbezit of staatstoezicht, hetzij door private monopolies, kartels en trusts.

Wij aanvaarden staatsbezit slechts voor de ondernemingen, waartoe het privaaf initiatief ontoereikend is of waarin de mededinging niet langer haar rol kan vervullen.

2. De welvaart van de gemeenschap moet voorgaan en moet gevrijwaard worden voor machtsmisbruik door private belangen.
3. Een voortdurende verbetering van de arbeidsvoorwaarden, van de huisvesting en van de omgeving der arbeiders is van noodzakelijk belang. De rechten, plichten en belangen van arbeid en kapitaal vullen elkander aan, georganiseerde beraadslaging en samenwerking tussen werkgevers en werknemers zijn van levensbelang voor het welzijn van de nijverheid.

III

Dienstbewijs is de noodzakelijke aanvulling van de vrijheid en elk recht brengt een overeenkomstige plicht mede. Wil men dat de vrije instellingen doeltreffend werken, dan moet iedere burger zin hebben voor zedelijke verantwoordelijkheid tegenover zijn medemens en bedrijvig deelnemen in de aangelegenheden van de gemeenschap.

IV

De oorlog kan slechts afgeschaft worden en de wereldvrede en de economische welvaart hersteld, indien alle naties de volgende voorwaarden vervullen:

- a) getrouwe afhankelijkheid aan een wereldorganisatie van alle naties, zowel grote als kleine, op grond van dezelfde wet en van billijkheid, en met de macht, de stipte naleving van alle vrije aangegane internationale verplichtingen op te leggen;
- b) eerbied voor het recht van iedere natie om te genieten van de hoofdzakelijke menselijke vrijheden;
- c) eerbied voor de taal, het geloof, de wetten en de gebruiken van de nationale minderheden;
- d) de vrije uitwisseling van gedachten, nieuws, goederen en diensten tussen de naties, evenals vrijheid van verkeer binnen en tussen alle landen, ongehinderd door censuur, beschermende tolmuren en deviezenbepalingen;
- e) de ontwikkeling van achterlijke streken van de wereld met medewerking van hun bewoners in hun eigen werkelijk belang en in het belang van de wereld in het algemeen.

Wij richten een oproep tot alle mannen en vrouwen, die over het algemeen instemmen met deze idealen en beginselen, om zich bij ons aan te sluiten in de poging om te bewerken, dat zij door geheel de wereld aanvaard worden.

(Officieuze vertaling uit 1947, in geactualiseerde spelling)

MANIFESTO D'OXFORD 1947

Conférence Libérale Internationale tenue à Wadham College, à Oxford, en avril, 1947

Nous, Libéraux de dix-neuf pays rassemblés à Oxford alors que règnent les désordres, la misère, la faim et la peur occasionnés par deux guerres mondiales;
Convaincus que l'état dans lequel se trouve le monde est essentiellement causé par l'abandon des principes libéraux;
Affirmons notre foi telle que la définit la Déclaration suivante:

I

1. L'homme est au premier chef un être capable d'une pensée et d'une action indépendantes, sachant distinguer le bien du mal.
2. Le respect de la personne humaine et de la famille est la base véritable de la société.
3. L'Etat n'est que l'instrument de la communauté; il ne doit assumer aucun pouvoir contraire aux droits fondamentaux du citoyen et aux conditions essentielles d'une vie responsable et créatrice, à savoir:
 - La liberté personnelle, garantie par l'administration indépendante de la loi et de la justice;
 - La liberté religieuse et la liberté de conscience;
 - La liberté de parole et la liberté de la presse;
 - La liberté d'association et de non-association;
 - La liberté du choix d'un métier;
 - La possibilité d'une éducation approfondie et variée, conforme aux dons de l'individu et ne dépendant ni de sa naissance, ni de ses moyens financiers;
 - Le droit à la libre possession de biens et la libre entreprise individuelle;
 - Le libre choix du consommateur et l'occasion de profiter pleinement de la productivité du sol et de l'industrie;
 - La sécurité en cas de maladie, de chômage, d'infirmité et de vieillesse;
 - L'égalité des droits entre hommes et femmes.
4. Seule une véritable démocratie peut garantir ces droits. La démocratie véritable, inséparable de la liberté politique, est basée sur le consentement conscient, libre et éclairé de la majorité, exprimé par voie d'un scrutin libre et secret, les libertés et les opinions des minorités étant également respectées.

II

1. La suppression de la liberté économique entraîne inévitablement la disparition de la liberté politique. Nous sommes opposés à semblable suppression, qu'elle soit causée par les nationalisations ou les monopoles, trusts et cartels privés. Nous n'admettons que la nationalisation des entreprises dépassant les possibilités de l'entreprise privée ou dans lesquelles la concurrence ne fonctionne plus.
2. Le bien-être de la communauté doit l'emporter, et être garanti contre tout abus de pouvoir de la part de groupements d'intérêts.
3. L'amélioration constante des conditions d'emploi, de logement et de vie des travailleurs est essentielle. Les droits, devoirs et intérêts de la main d'oeuvre et du capital sont complémentaires; la consultation et la collaboration organisées entre employeurs et employés sont essentielles au bien-être de l'industrie.

III

Qui veut être libre doit nécessairement servir, à chaque droit correspond un devoir. Pour que des institutions libres fonctionnent efficacement, chaque citoyen doit ressentir une responsabilité morale à l'égard des autres hommes, ses frères, et participer activement aux affaires de la communauté.

IV

Pour que la guerre soit abolie et que soient restaurées la paix mondiale et la prospérité économique, toutes les nations doivent remplir les conditions suivantes:

- a) Participer loyalement à une organisation mondiale où toutes les nations, grandes et petites, obéiraient à une même équité, et qui aurait le pouvoir d'assurer la stricte observation de toutes les obligations internationales librement contractées.
- b) Respecter le droit de toute nation de jouir des libertés fondamentales de l'homme.
- c) Respecter la langue, la foi, les lois et les coutumes des minorités nationales.
- d) Permettre le libre échange des idées, des nouvelles, des biens et des services entre nations, ainsi que les libres voyages à l'intérieur et à l'extérieur des frontières nationales, sans censure, barrières douanières ni règlements des changes.
- e) Développer les régions sous-développées du monde, avec la collaboration de leurs habitants, pour leur plus grand avantage et celui du reste du monde.

Nous faisons appel à tous les hommes et à toutes les femmes qui souscrivent, d'une façon générale, à ces idéaux et ces principes pour qu'ils se joignent à nous et s'efforcent avec nous d'en assurer l'acceptation dans le monde entier.

OXFORD MANIFESTO 1947

Drawn up at the International Liberal Conference at Wadham College, Oxford, in April, 1947.

We, Liberals of nineteen countries assembled at Oxford at a time of disorder, poverty, famine and fear caused by two World Wars;
Convinced that this condition of the world is largely due to the abandonment of liberal principles;
Affirm our faith in this Declaration:

I

1. Man is first and foremost a being endowed with the power of independent thought and action, and with the ability to distinguish right from wrong.
2. Respect for the human person and for the family is the true basis of society.
3. The State is only the instrument of the community; it should assume no power which conflicts with the fundamental rights of the citizens and with the conditions essential for a responsible and creative life, namely:
 - Personal freedom, guaranteed by the independence of the administration of law and justice;
 - Freedom of worship and liberty of conscience;
 - Freedom of speech and of the press;
 - Freedom to associate or not to associate;
 - Free choice of occupation;
 - The opportunity of a full and varied education, according to ability and irrespective of birth or means;
 - The right to private ownership of property and the right to embark on individual enterprise;
 - Consumer's free choice and the opportunity to reap the full benefit of the productivity of the soil and the industry of man;
 - Security from the hazards of sickness, unemployment, disability and old age;
 - Equality of rights between men and women.
4. These rights and conditions can be secured only by true democracy. True democracy is inseparable from political liberty and is based on the conscious, free and enlightened consent of the majority, expressed through a free and secret ballot, with due respect for the liberties and opinions of minorities.

II

1. The suppression of economic freedom must lead to the disappearance of political freedom. We oppose such suppression, whether brought about by State ownership or control or by private monopolies, cartels and trusts. We admit State ownership only for those undertakings which are beyond the scope of private enterprise or in which competition no longer plays its part.

2. The welfare of the community must prevail and must be safeguarded from the abuse of power by sectional interests.
3. A continuous betterment of the conditions of employment, and of the housing and environment of the workers is essential. The rights, duties and interests of labour and capital are complementary; organised consultation and collaboration between employers and employed is vital to the well-being of industry.

III

Service is the necessary complement of freedom and every right involves a corresponding duty. If free institutions are to work effectively, every citizen must have a sense of moral responsibility towards his fellow men and take an active part in the affairs of the community.

IV

War can be abolished and world peace and economic prosperity restored only if all nations fulfil the following conditions:

- a) Loyal adherence to a world organisation of all nations, great and small, under the same law and equity, and with power to enforce strict observance of all international obligations freely entered into;
- b) Respect for the right of every nation to enjoy the essential human liberties;
- c) Respect for the language, faith, laws and customs of national minorities;
- d) The free exchange of ideas, news, goods and services between nations, as well as freedom of travel within and between all countries, unhampered by censorship, protective trade barriers and exchange regulations;
- e) The development of the backward areas of the world, with the collaboration of their inhabitants, in their true interests and in the interests of the world at large.

We call upon all men and women who are in general agreement with these ideals and principles to join us in an endeavour to win their acceptance throughout the world.

VOORZITTERS VAN DE
“STICHTING (THANS RAAD) HET LAATSTE NIEUWS”

Hans Van Werveke (1955-1974)
Herman Van Snick (1974-1990)
Walter Prevenier (1990-1999)
René Butzler (1999-2003)
Walter Prevenier (2003-heden)

HUIDIGE LEDEN VAN DE
“RAAD HET LAATSTE NIEUWS VZW” (JUNI 2006)

Walter Prevenier (lid sinds 10.10.1974), voorzitter *Raad Het Laatste Nieuws*; gewezen algemeen secretaris Willemsfonds, hoogleraar em. in de geschiedenis

Luc Coene (lid sinds 28.10.2005), minister van Staat, vice-gouverneur Nationale Bank van België

Herman De Croo (lid sinds 14.11.1985), minister van Staat, Kamervoorzitter

Guy Haaze (lid sinds 29.3.2001), nationaal voorzitter Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België

Fons Mouling (lid sinds 24.10.1980), gewezen directeur liberale cultuurkoepel, adjunct-administrateur-generaal Toerisme Vlaanderen

Luc Pareyn (lid sinds 12.6.1995), secretaris-penningmeester *Raad Het Laatste Nieuws*; archivaris Liberaal Archief

Leo Siaens (lid sinds 10.10.1969), gewezen hoofdredacteur *Het Laatste Nieuws*

Piet Van Brabant (lid sinds 10.10.1969), gewezen algemeen secretaris Liberaal Vlaams Verbond, gewezen politiek editorialist *Het Laatste Nieuws*

Clair Ysebaert (lid sinds 12.6.1995), voorzitter Liberaal Vlaams Verbond, voorzitter ParticipatieMaatschappij Vlaanderen

